

ЕВАНГЕЛСКО ПЕРИОДИЧЕСКО СПИСАНИЕ.

ГОД. 3.

ЦАРИГРАДЪ, ДЕКЕМВРІЙ 1867.

БРОЙ 12.

СИЛЫ-ТЪ НА ЧЕЛОВЪКА.

Человѣкъ ся ражда съ чудесны силы на чудесенъ свѣтъ, що нѣщо научава той като минува тозъ животъ! колко знанія събира отъ всякъдѣ и на всякъ стѣпкъ дѣятелный-тъ неговъ умъ!

Обхожда водоземно-то кльбо, и забѣлѣзва все що има за гледаніе по свѣтъ-тъ, и произведенія-та на разны страны, и дѣла-та и нравы-тъ и языцы-тъ на толкозъ народы. Испытува высочины-тъ на небе-то и дълбочины-тъ на море-то. Измѣря най голѣмы-тъ нѣща, и разгледва най малкы-тъ; най высокъ-тъ планинѣ която ся възвышава до небе-то, и най ниский-тъ цвѣтъ който никне подъ нозѣ-тъ му; най голѣмо-то животно което ходи по горы-тъ, и наеѣкомо-то което има зеленъ-тъ листецъ на който ся намѣрва като цѣлъ свѣтъ за него си; птицы-тъ небесны и морскы-тъ рыбы, всякой камыкъ и всякъ рудѣ що ся ископава, всяко растеніе що никне, и всяко твореніе що ся движи:—това безброино и многообразно множество забѣлѣзва человѣкъ, и испытува, и на всяко дава име, и нарежда го въ приличны-тъ му наредбы. И даже като прѣскача прѣдѣлы-тъ на тѣзи земѣ, окрыляванъ отъ орѣдія-та си, обхожда бездѣнно-то пространство около насъ, обхожда небеса-та на всякъ странѣ, и познава свѣтове неностижимо далечны отъ насъ.

Всичкы тѣзи разны знанія придобыва человѣкъ и събира ги съ умственны-тъ си силы, съсъ собственны-тъ си независимы подвижы, съ пѣргавость-тъ на тѣло-то си, съ остроуміе-то на духъ-тъ си. А това силно показува ужасителны-тъ неговы силы. Видѣль младенець-тъ—дѣ има друго сѣщество толкозъ невѣжественно и беспомощно, колкото малко-то това сѣздание! Но видѣль мѣжъ-тъ, до каквы высоты възлѣзва, какъ ходи умъ-тъ му въ прѣвыспреніиѣ; а колко трѣбва да сѣ пространны силы-тъ, които сѣ възвели беспомощно-то невѣжество на младенеца до высокъ-тъ мѣдрость на мѣжа! Человѣчески-тъ умъ дѣто стигне да дѣйствува, тамо и чудодѣйствува. Дѣто око може да види и прѣстъ да досегне, человѣкъ тамо може да изслѣдова за да открие и да разбере най чудесно. Така този вещественный свѣтъ—това видимо сѣздание и земно-то и небесно-то—малко или много е познато на человѣка.

Но ето има и другъ свѣтъ, дѣто человѣчески-тъ чувства не могатъ да стигнѣтъ, дѣто человѣческо-то знаніе исчезнува; свѣтъ духовенъ, свѣтъ на нѣща, “които око не е видѣло, и ухо не е чуло, и на сърдце человѣческо не сѣ възлѣзли.” Тамо най сильный-тъ въ естественны-тъ прѣимущества, исполнитѣ въ земны-тъ науки, пакъ е онзи невѣжественъ, бес-

помощенъ младенецъ. Може да изслѣдова, и да мечтае, да размысля, и да прѣдполага, но ще работи все въ тъмнинѣ-тѣ. Въ срѣдъ невидимый-тъ свѣтъ никога не може да намѣри единъ здравъ стѣпнкѣ. дѣто да утвърди покойнкѣ-тѣ си душѣ. Въображеніе-то може да създава твърдѣ много нѣща, и разумъ-тъ може да сѣди едно за вѣроятно, а друго за възможно; но нищо непознава, нищо може да познае, като чистѣ и здравъ истинкѣ. Земя-та и врѣме-то подлежатъ на прѣгледваніе-то и заблѣжваніе-то му; но небе-то и вѣчностъ-та сѣ по горѣ отъ прѣдѣлы-тѣ на знанія-та му.

И тѣй, таквъзъ е положеніе-то ни. Спѣшимъ прѣзъ видимый свѣтъ въ свѣтъ невидимъ и незнаннѣ. Смъртъ-та ще да ны въведе въ него. Между това, всякой замыслителенъ умъ трѣбва да бѣде твърдѣ покойнкѣ да научи нѣщо за онзи страшний свѣтъ, който слѣдъ малко ще бѣде нашъ, поне толкозъ, колкото ся изыскува за да можемъ да ся приготвимъ за него. Отъ къдѣ да вземемъ това извѣстіе? Не отъ суетны-тѣ изнамѣрванія на поета, не отъ теорій-тѣ на философа, отъ които и найдобры-тѣ сѣ маждивы и сумнителны. Трѣбва да опремя очи на милость-тѣ Божіѣ, око-то на когото види най чисто кѣмъ тойзи тъмень за насъ свѣтъ. Всяко вѣрно познаніе на онзи свѣтъ трѣбва да бѣде откровеніе отъ него.

И тѣй нека бѣдемъ приизателни че всеблагый Богъ ни е подарилъ таквъзъ откровеніе. Евангеліе-то осія животь и нетлѣніе; само отъ него можемъ да придобыемъ знанія доволны да ны умудрятъ за спасеніе.

БИБЛІЯ-ТА.

Какъ трѣбва да прочитамы Св. Писаніе за да ся ползуваме.

(Продълженіе отъ брой 9.)

11) Въ прочитаніе-то избирай разны-тѣ мѣста, които сѣ сходны съ разны-тѣ чувства на чловѣка. Въ Библиѣ-тѣ има стихове които сѣ много способны за всяко възможно състояніе на душѣ-тѣ. Има стихове които тя увѣщаватъ за всяко състояніе на умъ-тъ и на сърдце-то, има исповѣданія за покаянны-тѣ, има изреченія които прѣдставяватъ чувствата на вѣрующы-тѣ; има рѣшеніе за у-

срдны-тѣ, насърдчваніе за онѣзи които оставатъ назадъ въ пѣтъ-тъ на длѣжность-тѣ; има прѣдставленія на чувствата на онѣзи които гладуватъ и жадуватъ за правдѣ-тѣ, и въздышатъ за Бога; има славословія, благодаренія, тържествования, надежды за славѣ, и выкове на побѣдѣ. Има псалми, пословицы, повѣствованія, притчи, житія и поученія. Отъ всички тѣзи ты можешъ да изберешъ; и тѣй трѣбва да изберешъ, щото да ся захваща пѣлно и свѣршенно вниманіе-то ти.

12) Не бѣди суевѣрецъ. Помни че нѣма религіознкѣ ползѣ, само да прѣкарашь много главы или стихове отъ Св. Писаніе. Полза-та що може да ся добые отъ четеніе-то на Библиѣ-тѣ трѣбва да ся дири въ прииманіе-то на Божіѣ-тѣ истинкѣ, въ свѣсть-тѣ, разсѣдокъ-тъ и въ сърдце-то си.

Единъ, който търси Божіѣ-тѣ истинкѣ може най много да ся ползува като ся спрѣ и размысли само върху единъ стихъ нѣколко дни, а може бы и седмицы.

13) Помни че истины-тѣ на Библиѣ-тѣ сѣ орѣжія направены за употребленіе.

Не е разумно да чакашъ Богъ да тя учи за тѣхнѣ-тѣ силѣ, ако не си готовъ и не искашь да гы употребявашъ.

14) Утвърдявай ся като си напомняшь че познаніе-то на Библиѣ-тѣ, както и други-тѣ познанія, трѣбва да ся увеличава отъ малкы начала. Неуморимо търпѣніе и постоянство сѣ необходимы.

Трѣбва да притуряшь мысль върхъ мысль и молитвѣ върхъ молитвѣ.

Мудрость-та на Библиѣ-тѣ е гласъ-тъ Господень, който казува: "Ще мя потрѣсите и ще мя намѣрите, когато мя потрѣсите съсъ всичко-то си сърдце." Іер. 29; 13.

15) Чети умирительно. Ученіе-то на Библиѣ-тѣ ще тя убѣди да познаешъ грѣхъ-тъ си. Покай ся изведнѣждъ за всякой грѣхъ щомъ го познаешъ въ себе си.

16) Трѣси да имашъ чувствителнкѣ свѣсть.

17) Расни себе си и своѣ-тѣ си волю.

18) Прощавай. "Ако ли вы непростите на чловѣцы-тѣ сѣгрѣшенія-та имъ, то и Отецъ вашъ нѣма да вы прости сѣгрѣшенія-та ваши." Мат. гл. 6; 14.

19) Вървай въ прощеніе-то на грѣхове-тъ. “Ако простите вы на чловѣцы-тъ съгрѣшенія-та имъ, ще да прости и вамъ Отець вашъ небесный.” Ст. 15. Вървай въ пълнотъ-тъ на Негово-то прощеніе. “Колкото отстои Истокъ отъ Западъ, толкозь е отдалечилъ Господь прѣстѣпленія-та ни отъ насъ.” Псал. 103; 12. Потрѣбно е да вървашъ тѣзи голѣмы истини, другояче Библия-та ще тя ужаси, а не да тя привлѣче.

20) За да ся ползувашъ и да ти е драго ученіе-то на Библиѣ-тъ, трѣбва да имашъ опрѣдѣленно и здраво рѣшеніе да “трѣсишь първо царство-то Божіе и правдѣ-тъ Неговѣ.” Мат. 6. 33. Любовь-та за Бога и за служеніе Нему, ще тя привлѣкѣтъ при Библиѣ-тъ. Любовь-та ще тя привлѣче да постоянствуващъ да учишь истинѣ-тъ. Любовь-та ще ти истълкува що значатъ рѣчи-тъ на Всесилный Пріятель, и ще тя направи и слушатель и творитель на Слово-то му.

21) Ако си постоявъ, търпѣливъ и чувствителенъ въ ученіе-то си, ще разбирашь не подиръ много врѣме че Богъ така опрѣдѣлява всички-тъ събитія и обстоятелства въ животъ-тъ, щото тѣ изясняватъ Библиѣ-тъ, и ѣхъ правятъ много любезнѣ на васъ.

22) Търси искусно да употрѣбывашъ Библиѣ-тъ за нужды-тъ на други-тъ.

ЗА СЪРДЦЕ-ТО И ОБЫКАЛІЕ-ТО НА КРЪВЬ-ТЪ.

(Виждь брой 9-й стр 68.)

Десно-то ухо на сърдце-то е непосредственно-то държалище на кръвь-тъ, която, щомъ свърши кругъ-тъ си, повраща ся въ сърдце-то, за да ся отпради въ дробъ-тъ, отдѣто като ся враща пакъ въ сърдце-то, отпраща ся по всичкій-тъ съставъ. Въ това десно ухо кръвь-та ся носи чрѣзь нѣкои жили, които ся казуватъ *хралуцавы*, които ся и свършватъ въ него.

Отъ десно-то ухо отива въ десный-тъ гастридъ; а въ входъ-тъ има три щипы, *диклиды* или дверны наречены, които сѣ подобны на малки вратца, отварятъ ся и затварятъ ся така, щото оставятъ кръвь-тъ да минува отъ десно-то ухо въ десный-тъ гастридъ, но въспиратъ съвр-

шенно повращаніе-то ѣ. Десный гастридъ, като зема така кръвь-тъ, праща ѣхъ въ бѣлый-тъ дробъ, която ся подчинява на дѣйствиѣ-то на непрѣстапно вдыхаемый-тъ атмосферический въздухъ.

Съсждъ-тъ прѣзь който ся проважда кръвь-та отъ този гастридъ въ бѣлый дробъ нарича ся *артерія на бѣлый-тъ дробъ*, а тамо отъ дѣто наченва артерія-та на бѣлый-тъ дробъ, има три диклиды, които допушаватъ наистинѣ да минува въ неѣхъ кръвь-тъ при всяко стяганіе на гастридъ-тъ, но въспиратъ ѣхъ да ся не враща, когато гастридъ-тъ ся разстяга, — както бы ся неизобѣжно случавало, ако да ѣмаше таквазь една миханическа изясность.

Като ся очисти и съживи кръвь-тъ въ бѣлый-тъ дробъ, враща ся въ второ-то ухо на сърдце-то прѣзь четири *жилы на бѣлый-тъ дробъ*. Отъ тамъ минува въ лѣвый-тъ гастридъ; а при входъ-тъ има двѣ диклиды, чрѣзь които може кръвь-та да ся излива въ реченный-тъ гастридъ, поне и да ся враща назадъ.

Отъ този живителенъ изворъ испроважда ся кръвь-та по вси-тъ други части на съставъ-тъ прѣзь еднаж голѣмѣ артеріѣ, която ся казува *аорта* на кождо клонове-тъ ся распрѣдѣлятъ на всякъдѣ А тя е дебела и яка, и има три диклиды, които оставятъ кръвь-тъ да излѣзва отъ лѣвый-тъ гастридъ, но въспиратъ ѣхъ да ся не враща въ него.

Пятъ-тъ на кръвь-тъ може на кратко да ся опише така: — Двѣ-тъ *хралуцавы* жилы, които носятъ кръвь-тъ къмъ сърдце-то свършватъ ся на десно-то ухо; а то, както вече казахмы, вижда ся да е повече разширеніе на тѣзи жилы а не особенна хралуцость. Отъ десно-то ухо кръвь-та ся излива въ десный-тъ гастридъ, който като ся стяга, отгласка ѣхъ прѣзь артеріѣ-тъ на бѣлый-тъ дробъ въ самый-тъ бѣлый дробъ. А тази артерія ся дѣли на твърдѣ малки вѣтвицы, които ся распрѣснуватъ вѣтрѣ въ тѣнко-то тканіе на бѣлый-тъ дробъ. Тука кръвь-та ся очисти и оживява; шаръ-тъ ѣ, който отъ по напрѣдъ бива чернъ, промѣнява ся на свѣтло червенъ. Отъ бѣлый-тъ дробъ минува пакъ въ сърдце-то ето какъ: въ краищата на вѣтвицы-тъ отъ артеріѣ-тъ на бѣлый-тъ дробъ има много малки проходи,

прѣзь които кръвь-та влѣзува въ малкы-тѣ вѣтвицы на жилы-тѣ отъ бѣлый-тѣ дробь, които ся свѣршватъ въ лѣво-то ухо. Отъ тука кръвь-та ся излива въ лѣвый-тѣ гастриды; а той прѣзь *аортѣ-тѣ* ѣкъ раздава по вси-тѣ части на тѣло-то, дѣто постепенно изгубва особены-тѣ си артерійскы качества, които ся иждивяватъ отъ съставъ-тѣ. Тогазь пакъ ѣкъ зематъ жилы-тѣ, въ които ся промѣкватъ най малкы тѣ вѣтвицы на *аортѣ-тѣ*, които ся казватъ и власовидны съсѣди, занѣсятъ ѣкъ назадъ въ десно-то ухо, отъ дѣто пакъ прѣминува исто-то поприще.

Така прочее пѣтъ-тѣ на кръвь-тѣ не е друго освѣтъ постоянно обыкание. Десна-та страна на сердце-то е пълна съ чернѣ кръвь, или кръвь на жилы-тѣ; а лѣва-та съсъ свѣтлѣ червенѣ кръвь или кръвь на артеріи-тѣ. Артеріи-тѣ носятъ кръвь-тѣ отъ сердце-то въ другы-тѣ части на тѣло-то; а жилы-тѣ ѣкъ събиратъ отъ тѣхъ и ѣкъ носятъ въ сердце-то. Артеріи-тѣ на съставъ-тѣ сѣ пълны съсъ свѣтлѣ червенѣ кръвь, а жилы-тѣ съ чернѣ; когато на противъ, артерія-та на бѣлый-тѣ дробь носи въ бѣлый-тѣ дробь кръвь жилнѣ, а жилы-тѣ на бѣлый-тѣ дробь носятъ въ сердце-то кръвь артерійскѣ.

НЕЗЛОБІЕ И ЗЛИНА ИЗОБРАЗЕНЫ.

Единъ живописецъ, поискалъ да има образъ-тѣ на незлобіе-то и изобразилъ едно дѣте така както ся моляло; малкый-тѣ молителъ былъ колѣничилъ при майкѣ си която го гледала съ нѣжностъ. Длани-тѣ на възвышены-тѣ му рацѣ были съ благоговѣніе съединены: ружовидны-тѣ му ланиты были ясно доказательство на здравіе, и привлѣкательны-тѣ му сини очи были обѣрижты нагорѣ съ израженіе на благоговѣніе и на миръ. Тойзи образъ на младого Герасима живописецъ-тѣ го ималъ на голѣмѣ почестъ; понеже ся трудилъ много за него. Той го окачилъ въ одаѣ-тѣ си на стѣнѣ-тѣ и го нареклъ *незлобіе*. Много години минѣлы и живописецъ-тѣ остарѣлъ; но образъ-тѣ украшавалъ още стѣны-тѣ на одаѣ-тѣ му. Той често мыслилъ да изобрази и единъ противоположенъ на този си любезенъ образъ, но не намѣрилъ удобно врѣме. Искалъ да намѣри единъ точенъ образецъ на злинѣ, но не му ся случило. Най сетнѣ сполучилъ намѣре-

ніе-то си като посѣтилъ една отъ ближні-тѣ тѣмници. Въ влажно-то и мрачно мѣсто на тѣзи тѣмницѣ лежалъ единъ окаяненъ злодѣецъ на име Діонисій вързанъ съ много тежки веригы; тѣло-то му было испосѣхнѣло, ланиты-тѣ му были много сухи, и тѣга-та была исписана въ хлѣбнѣмы-тѣ му очи; но това не е было всичко-то, злина-та была очевидна на лице-то му, прѣстѣпленіе-то было печатано на чело-то му като съ нажежено желѣзо, и ужасны хулы излизали отъ хулителный-тѣ му языкъ. Живописецъ-тѣ извършилъ съвършенно дѣло-то си, и донеслъ съсъ себе си сполученѣ-тѣ отъ перо-то си работѣ. Образи-тѣ на младого Герасима и на старого Діонисія были окачени единъ при другый въ читалище-то му; единный-тѣ прѣдставлялъ *незлобіе-то*, другый-тѣ *злинѣ-тѣ*.

Кой ли е былъ младый-тѣ Герасимъ който колѣничилъ и ся молялъ съ умиленіе при майкѣ си? И кой е былъ старый-тѣ Діонисій който лежалъ вързанъ съ веригы на голѣ-тѣ земѣ въ тѣмницѣ-тѣ и кълнялъ и богохулилъ? Ахъ! и двама-та сѣ были единъ и тойзи человекъ! младый-тѣ Герасимъ и старый-тѣ Діонисій были сѣ истый прѣдметъ. Наставенъ отъ развратнѣ другаркѣ въ пѣтища-та на грѣхъ-тѣ, не е дивно че младый Герасимъ е достигвалъ най послѣ до горестнѣ скѣрбъ. Чело-то което въ дѣтинскый възрастъ ся е лѣцѣло отъ миръ и веселіе, въ послѣдни-тѣ години е было почернѣло отъ злинѣ и срамъ, и онова сердце което едно врѣме е было жилище на благополучіе, послѣ е станѣло жилище на мѣкѣ.

ДОБРЪ СЪВѢТЪ.

Колкото по тихо и по мирно живѣемъ, толкозь е по добръ и за насъ и за съсѣды-тѣ ны. Почти всякога най разумно-то и най полезно-то е, ако нѣкой ны лѣже, да прѣставамы за напредъ да не правимъ никакво земаніе и даваніе съ него; ако ны укорява, да ся не събирамы вече съ него; ако ны клеветы, да живѣемъ така, щото никой да му не хваща вѣрѣ. Който и да е, и както и ако ны поврѣжда, най разумно-то е изобщо да го напуснемъ. Невъзможно е да ся обнесе по добръ онеправданный-тѣ освѣтъ по този безстрастенъ и невъзмутителенъ начинъ.

ПИСМА ЗА МАЙКЫ.

ПИСМО 24.

Слуги.

Възлюбленная ми сестро!

Почти въ вси-тъ домородства произни-кватъ малко или много мъчноти колкото за подойки-тъ. А това нѣщо е тѣсно свързано съ добро-то на чада-та ни, и не ще бы безмѣстно да ти дамъ тука малки нѣкои размышленія за това. И първо по кои начала подойки-тъ трѣбва да изпълнятъ длѣжности-тъ си, и второ какъ трѣбва ный да ся обнасямы съ тѣхъ.

Истинна-та довѣренность и честность на слугы-тъ не ся касае само до стяжанія-та на господари-тъ имъ, но и на особенно-то имъ врѣме и прилѣжаніе-то, които сѣщо тѣй принадлежатъ на Господари-тъ имъ. Длѣжности-тъ на подойкѣ-тъ сѣ твърдѣ голѣмы, щото не може да ги изпълни вѣрно, ако ся не старае отъ сърдце да ги върши. Слуга, който сматра дѣло-то си като тегота, отъ който ся старае да ся освободи, за да ся владе може бы на други работы, съвсѣмъ е недостойнъ за положеніе-то си. Благосвѣтна-та подойка не трѣбва да е прѣдана съвсѣмъ на частны-тъ си ползы, на сласти-тъ или на скърби-тъ си, за да може да изпълнува длѣжности-тъ си както ся стои. Подойки-тъ трѣбва всякога да иматъ прѣдъ очи добро-то на дѣца-та, щото да ги не иматъ въ немареніе за нищо, и да слѣдуватъ точно мнѣніе-то на майки-тъ имъ; на прим. да ги не водятъ дѣто майка имъ не ще, да ги не оставятъ да ся събиратъ съ други дѣца безъ пейно съизволеніе, както и нито да даватъ цѣрве на дѣца-та, или приспивателны, или сладки, и други таквызъ за свое имъ спокойствіе и отпочиваніе, а за тѣхнѣ поврѣдѣ. А по голѣмо търпѣніе трѣбва да положи подойка-та и нѣжность и грыжѣ за младенца пощно врѣме. Когато дѣте-то ся намѣрва въ беспокойствіе и смущеніе, тя не трѣбва да ся сърди, но да има като нейнѣ длѣжность да прѣтърпѣва всичко за него, като жертвува и свое-то си спокойствіе и отпочиваніе.

Послушаніе-то, добры-тъ расположе-

нія, честность-та и строго истиннолюбіе, сѣ най сѣщественны-тъ отличителны черты на всякой добъръ слугѣ; но за злѣ честь, много малко таквызъ слугы и подойки ся намѣрватъ. Когато повѣрѣва нѣкой драгы-тъ си чада въ рѣцѣ-тъ на тѣзи които сѣ лишены отъ тѣзи прѣимушества, друго не прави освѣнъ да ги проважда въ явнѣ-тъ имъ погыбель. Колко дѣца навыкнуватъ отъ слугы-тъ да лѣжатъ, да крадатъ, да ся сърдятъ и да не сѣ послушны! Майка-та трѣбва много да внимава на обычаи-тъ на онѣзи, на които прѣдава дѣца-та си, ако и да не вижда нищо нежелателно, но твърдѣ е нужно да ги има прѣдъ очи до колкото е възможно. Никого, сестро, да не оставашъ спокойна, ако не знаешъ кѣдѣ е дѣте-то ти, и въ съдружество-то на кой: и никого за твое спокойствіе да не оставяны назадъ добро-то за него.

Много сѣмъ увѣрена че майки-тъ почти никакъ ся не грыжатъ за разговоры-тъ, които слугы-тъ, или други които и да сѣ иматъ съсъ дѣца-та имъ когато тѣ не сѣ при тѣхъ. Много пѣти отъ тѣзи разговоранія горкы-тъ дѣца зачеватъ безумны и ужасны понятія, треперятъ и страхъ ги е да останѣтъ самы въ тмнѣ стаѣж, щото сънѣ-тъ, който трѣбваше да е почивка-та имъ, смущава ся отъ разны чудовища, и страскатъ ся вѣнъ отъ обыкновенно-то безстрашіе на невинность-тъ. Обычай-тъ е на слугы-тъ и на подойки-тъ да приказватъ на дѣца-та страшны приказкы за вѣды, самодивы и други таквызы, и да ги заплашватъ за да ги правятъ съ това да бѣдѣтъ послушны на щеніе-то имъ, наистинѣ много е за осѣжданіе достойно. Много дѣца сѣ побърквали умъ-тъ си прѣзъ всичкый си животъ отъ този лошъ обычай, и много не сѣ могли да стѣрпятъ даже нито мысль-тъ за да останѣтъ въ тмнинѣ-тъ. — Родители-тъ не трѣбва нито една минутѣ да оставятъ въ домъ-тъ си таквѣ слугѣ или слугынѣ, които употрѣбаватъ таквѣ лошъ способъ, защото тѣзи които сѣ заблѣжли страданія-та въ животъ-тъ причиняваны отъ таквызъ страховѣ, отъ вѣды-тъ и други таквызы, несумнѣнно ще желаѣтъ да прѣдпазятъ чада-та си отъ това зло. А до колкото дѣте-то порастнува, добро е кол-

кото е възможно, да ся прибира вече отъ съдружество-то на слугы-тѣ, понеже съвсѣмъ че трѣбва да ся обхождамы благосклонно съсъ слугы-тѣ, но пакъ по много причины не изнася да оставямы дѣца-та си да ся събиратъ твърдѣ съ тѣхъ.

Злочестина е наистинѣ че повечето отъ слугы-тѣ нѣматъ твърдѣ добъръ характеръ; но безъ сумнѣніе много лоши свойства на слугы-тѣ происходятъ отъ самы-тѣ имъ господари, които не ся обхождатъ съ тѣхъ както трѣбва, пито сматратъ на тѣхъ като съсъ едновидны тѣмъ сѣщества. *) Когато земемъ нѣкоѣхъ слугыниѣ въ нѣдра-та на домородство-то си, трѣбва да примыслимъ че може тя да нѣма никакъ опытъ, и да е лишена отъ бобро възпитаніе, което да направи правъ и зрѣлъ разсѣдѣкъ-тъ ѝ, и че по това трѣбва да ся приготвямы нѣкакъ да ся не взирамы на малкы нѣкои нейны погрѣшки, които ся раждатъ отъ немареніе-то въ малкый-тъ ѝ възрастъ и отъ прѣдразсѣдѣкъ-тѣ. Трѣбва ный самы да ся стараемъ да образувамы слугы-тѣ и да имъ истѣлкувамы по тънко вси-тѣ длѣжности на слугуваніе-то имъ, за което трѣбва да имъ давамы съразмѣрнѣ заплатѣ за трудове-тѣ имъ. Не е ли похулно за челоуѣка, и най вече за Християнина, да угнѣтава толкозъ тѣзи които употребява на работѣ-тѣ си, а да имъ не дава което имъ ся стои за облъкло-то имъ и за другы-тѣ имъ нужды, и не е ли срамота за еднѣ господа да ся кара за малко пары съ едного сиромаша, който съ потѣ-тѣ на лице-то си печели хлѣбъ-тѣ си? Наистинѣ не трѣбва да насърчама слугы-тѣ да правятъ разноскы повече отъ силѣ-тѣ си, или да ся обличатъ раскошно, както става днесъ до прѣсыщеніе. Но отъ другѣ странѣ; като не имъ давамы съразмѣрнѣ-тѣ имъ заплатѣ, щото често да си примыслятъ нужды-тѣ си, не гы ли въвождамы въ искушеніе-то да спосрѣщатъ нужды-тѣ си инакъ и безчестно? И не трѣбва ли заплата-та имъ да ся заплаща

редовно? Срамота е за насъ да ся обличама ный въ прѣмѣны, когато ся о-сѣщамы че слугы-тѣ въ готварницѣ-тѣ могатъ праведно да рекажѣтъ: Тѣзи дре-могы на господарѣ-тѣ ми съ мои, защото останѣ да дава на мене тѣзи пары които плати за тѣхъ. Право изысква още щото слугы-тѣ да иматъ всичко що имъ е потребно. Ястіе-то имъ да бѣде здраво и доволно, и стая-та имъ за живѣніе сгодна, а не таквѣзъ каквѣто на говеда-та не быхмы дали. Жалъ ми е, Еленко, и отъ все сѣрдце ми е жално, че много сиромашкы сирачета, които, като гы зематъ нѣкои отъ родины които гы иматъ като теготѣ, или тѣ самы принудены по длѣжность на сродство да гы приѣмжѣтъ, не само гы угнѣтаватъ съ безмѣрны трудове, но много пѣти гы лишаватъ и отъ нужды-тѣ хранѣ, и гы употребяватъ по злѣ и отъ robbery-тѣ. *) Още и цѣрковѣ-тѣ трѣбва ный да гы давамы на слугы-тѣ отъ насъ си, а не да гы минувамы на смѣтѣ-тѣ имъ. Не одобрявамъ още и тозъ обычай да гы проваждамы (освѣнѣ само когато сѣ прилѣпливы болести) на болницы-тѣ, и тѣй да натоварямы въ тежкость на общество-то товарѣ-тѣ, който принадлежи намъ.

Здравый разумъ изысква още щото, когато оставятъ слугуваніе-то ни, да гы испращамы благосклонно като ся пазимъ да не прыкачимъ хулѣ и укорѣ на характеръ-тѣ имъ, щото да не могатъ да намѣрятъ лесно друго мѣсто. Имотѣ-тѣ на слугы-тѣ е характеръ-тѣ имъ, отъ кой-то ако ся лишатъ, лишаватъ ся и отъ вси-тѣ срдѣства да живѣютъ. И не само отъ милость, но още и за право-то, трѣбва да говоримъ съсъ слугы-тѣ или да гы повыквамы съ кротость, да отбѣгвамы отъ варварскы-тѣ наименованія, и да гы зовемъ съсъ сѣщы-тѣ имъ имена; а не съ обыкновенны-тѣ *бре* и *марі*. Не! Не трѣбва да говоримъ съсъ слугы-тѣ, като съсъ по долны сѣщества отъ насъ. Лоши-тѣ прѣкори и имена унизяватъ характеръ-тѣ ни, и правятъ ни да изгубвамы много отъ власть-тѣ си. И когато даже е нужда да гы погадимъ за

*) А като наказуваше единъ жестоко служ-тѣ си, Сократъ попыта, защо ся толкозъ сѣрди на служ-тѣ си, зашто, каза, е твърдѣ лакожъ, лѣнивъ и сжѣпъ, а нищо не работи. Като е тѣй помысли, рече той, кой отъ двама ви е достоинъ за повече наказаніе, ты ли или слуга-та? *Ксен. памятны запискы IX. 13; 4.*

*) "Ако съмъ прѣзрѣлъ сѣдѣ-тѣ на рабѣ-тѣ или на рабынѣ-тѣ си, когато ся прѣспирахѣ съ мене, какво ще направѣ тогазъ когато стане Богъ (на сѣдѣ)? И когато посѣти, какво ще му отговорѣ? Този който направѣ мене въ утробѣ-тѣ, не направи ли и него? *Іов. 34; 13—15.*

погрѣшки-тѣ имъ, трѣбва да внимаваме да го правимъ съ кротость, и по начинъ щото да имъ даваме да разбиратъ погрѣшкѣ-тѣ си, а не съ съ стремителность и страсть. И тѣй трѣбва да имъ говоримъ сладостно, но при това пакъ да тачимъ характеръ-тѣ си, и да не ся присвояваме много съ тѣхъ, нито да ги докарваме до таквъкъ безочливость, щото да прѣзиратъ думы-тѣ ни. Не трѣбва още да слушама ни това което ни казывать за съсѣды-тѣ, нито да ги направяма да ни носятъ приказки отъ едниѣ странѣ и отъ другиѣ. Милость-та ни побуждава още да показуваме сожалѣніе въ тѣгы-тѣ имъ, да ги оставяма да иматъ и тѣ свои-тѣ си благодаренія, както трѣбва да въспирама и чада-та си, и други-тѣ да ги не задѣватъ, и да показуваме всякога че желяемъ добро-то имъ.

Наша длѣжность е още да ги насталяваме и въ религіозны-тѣ имъ длѣжности, да ги съвѣтуваме да отбѣгватъ отъ лошы съдружества, и да не ходятъ по таквыѣ мѣста дѣто не ходятъ почтенни-тѣ человекѣ. И както ся молимъ, “Не ны въвождай въ искушенія,” така и ный трѣбва да не въвождама слугы-тѣ въ искушеніе, като оставяма всички-тѣ си работы на рѣцѣ-тѣ имъ, като пары, сребърны покѣщницы и други таквыѣ скѣпы нѣща. Не ти казувамъ че трѣбва всичко да крѣемъ отъ тѣхъ, защото тогазы показуваме че нѣмамы довѣріе на тѣхъ, но казувамъ че ако оставяма безъ исключеніе всичко на волѣ-тѣ имъ, въвождама ги въ искушеніе щото да не показуваѣ вѣрность въ малкы-тѣ работы, и така постепенно да достигнѣтъ до съвършеннѣ безсовѣстность. А най послѣ за да испѣлнимъ всички тѣзи наши длѣжности, трѣбва да помнимъ че и ный имама Господарь на небе-то, и да внимаваме какъвъ *Господарь* е той. Нека прѣговоряма неговы-тѣ свойства, сирѣчь неговѣ-тѣ къмъ насъ благосклонность, милость-тѣ му, промышленіе-то му, и нека подражаемъ нему и ный въ всичко това. И както обыкновенно казуваме въ молитвы-тѣ, “Прости ни длѣгове-тѣ наши, както и ный прощавамы на наши-тѣ длѣжници,” така нека прилагамы и това, “Сторѣ намъ, Господи, както правимъ и ный на слугы-тѣ.” И

нека помнимъ всякога това: “Колкото че сте сторили *това* на одного отъ тѣзи най малкы-тѣ мои братія, на мене сте го сторили.” Мат. 25; 40.

Бѣди ми здрава.
Въ любовь сестра ти Иринка.

СТИХОТВОРЕНІЕ.

ЕСЕНЬ-ТА.

1

Ето листіе-тѣ падатъ,
Падатъ сухы околъ насъ;
Чуйте какъ ны поучаватъ;
Выкатъ намъ като съ съ гласъ:
“Смъртни, дайте намъ вниманье,
Сынове Адамови,
Примѣте поученье;
Истиннѣ говоримъ ный.

2

Юноши, животъ-тѣ тича;
Врѣме-то ви има срокъ;
Видте въ насъ примѣръ и притчѣ,
Земайте отъ насъ урокъ:
Вы съ веселіе и съ пѣсни
Тичате слѣдъ суетѣ,
Ный прѣдъ малко бѣхмы пресни,
Но смы паднѣли сега.

3

Ако и вы окружаватъ
Много утѣшенія,
Но да вы не прѣльстяватъ
Тѣзи ясны небеса.
Както хвърка всяко лѣто,
Тѣй прѣхожда тука все;
И земля-та и небе-то
Прѣходимы сѣ и тѣ.

4

На дърво-то на живота
Упованіе-то ви
Да е турено, защото
Въ вѣчнѣ пролѣтъ то цвѣти.
Изобилень е плодъ-тѣ му,
Сѣнка-та му весела;
Красепъ и зеленъ листъ-тѣ му,
И не вене никога.”

Не искай богатство много за да ся гордишь съ него, но толкозь само, колкото можешъ праведно да добыешъ, цѣломудро да управлявашъ, радостно да раздавашъ, и съ благодареніе да оставишь.

СЪДЪРЖАНІЕ.

	<i>Стран.</i>		
Арабскы пословицы	28	Трудолюбіе	45
Безмѣрословіе	64	Богатство, гордость, простота	54
Библия-та	66, 95	Обработваніе на умственны-тъ силы. (Продълженіе)	62, 69
„ Распространеніе-то ѝ въ Францж	19	Религиозно и нравственно поученіе	78
Благодѣяніе	5	Благополучіе	86
Богъ видимъ въ естество-то	30	Слугы-тъ	93
Богъ е изворъ на добро-то	77	Побужденіе къмъ святость	24
Богъ призовава малки-тъ дѣца	35	Почернуваніе на зѣбы	48
Бойно поле	56	Пытанія върху Свято-то Писаніе	16
Везувій	60	Пытанія и отговори 24, 32, 56, 64, 72, 80	80
Вѣрсы отъ Св. Пис. върху пїянство	53, 67	Прѣглядѣмый-тъ пѣтникъ	31
Горещы-тъ, Исландскы изворы	36	Прѣмеждіе върху едно отроче	55
Два-та ученика	14	Прѣчудно помненіе	72
Дѣлность и нужда за молитвж	11	Прорицалище-то въ Делфій	75
Добрь свѣтъ	92	Пустыинникъ и видѣніе	76
Добрий-тъ пастыръ	23	Религиозно-то вліяніе	7
Доказательства на Христїанство-то		Религія-та е по важна отъ ученіе-то	61
Вжрѣшино доказательство	49, 57, 73	Разны . 5, 8, 10, 14, 20, 23, 24, 32, 36, 37, 39, 40, 44, 46, 47, 48, 53, 56, 59, 62, 68, 75, 79, 80, 84, 88, 95	36, 95
Оглавленіе на доказательства-та	33	Самодоволство	12
Силы и знаменія	17	Свидѣтельство отъ Св. Пис. противу пїянство	20
Дѣлговѣчностъ	64	Сѣнища-та	28
Единъ день пѣтуваніе	1	Смиреномждіе	52
Животъ-тъ е пара	31	Сила-та на чловѣка	89
За боеве-тъ	7	Стихотвореніе	
За сѣрдце-то и обыкалян. на кръвь-тъж	68, 91	Пѣсь за новж-тъж годинж , , , , , 8	8
Затмѣніе-то на слънце-то	16	Нѣслѣдни-тъж дни , , , , , 16	16
Извѣстія	8, 72	Хубавый домъ , , , , , 24	24
Изложеніе-то въ Парисъ	64	Гетсиманія , , , , , 32	32
Исплащаніе-то на дългъ-тъ	53	Недѣля-та сутриня , , , , , 40	40
Истинна-та слава	47	Стари-тъж прїатели , , , , , 48	48
Исчисленія върху слънчева-та система	15	Псаломъ 100-ый , , , , , 56	56
Иосифъ продаденъ отъ братія-та си	85	Благодатно-то приглашеніе , , , , , 64	64
Какъ да получимъ утѣшеніе	24	Елате сега , , , , , 72	72
Какъ почитать учители-тъж въ Германіж	27	Подражаніе на 19-й Псаломъ , , , , , 80	80
Калмуцы-тъж Татари	40	Царува Господъ , , , , , 88	88
Кога е нѣкой доволно богатъ	86	Есень-та , , , , , 95	95
Кой е христїанинъ	41	Търсяніе на честь-тъж , , , , , 5	5
Кометы-тъж	6	Тържество на Евангеліе-то , , , , , 11	11
Къмъ лѣжцы-тъж	12	Храна-та на дрегни-тъж , , , , , 76	76
Любовь къмъ непрїателя	63	Хубавъ отговоръ , , , , , 80	80
Майка Индіяка	42	Чудны явленія на природж-тъж , , , , , 8	8
Майка и непокорливъ сынъ	58	Человѣческый животъ , , , , , 43	43
Майчина любовь	44	Що е да вѣрува чловѣкъ въ Христа , 25	25
Младый-тъж чловѣкъ	81		
Муміи-тъж	47		
Небесный гласъ	9		
Неправды-тъж	14		
Незлobie и злина изобразены	92		
Нравственно прѣвѣсходство на Свято-то Писаніе	39		
Общества за въздържаніе	19		
Отъ царъ хамалижъ	44		
Писма за майкы			
Послушаніе, покоряваніе	3		
(Продълженіе)	13		
Истинна-та	31		
Благосклонностъ	29		
(Продълженіе)	38		

КАРТИНКИ

Двѣ фигурки върху затмѣніе-то , 16	16
Исландскы-тъж изворы , , , , 36	36
Везувій , , , , , 60	60
Сѣрдце-то , , , , , 68	68
Авраамъ и три-тъж Ангела , , , 77	77
Иосифъ продаденъ отъ братія-та си . 85	85

Притежатель на вѣстника и на печатницѣж
А. Минасіанъ, у Джамлж-ханъ.